

Rapport fra den Internationale Konference "Education for a Sustainable Future" i Ahmedabad, Indien, d. 18. til 20. januar 2005

v. Lars Myrthu-Nielsen, Øko-net

**Uddannelse for livet
Uddannelse gennem livet
Uddannelse gennem hele livet**

Mahatma Gandhi

Baggrund for FN-tiåret for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling (2005-2014)

FN's generalforsamling vedtog i december 2002 en resolution om at etablere et tiår for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling (2005–2014) – United Nations Decade of Education for Sustainable Development (ESD). Resolutionen blev vedtaget umiddelbart efter Verdenstopmødet for Bæredygtig Udvikling i Johannesburg 2002 og udnævnte UNESCO (the United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organisation) som koordinator af tiåret.

Kimen til Uddannelse for Bæredygtig Udvikling blev dog allerede lagt på FN's konference for Miljø og Udvikling i Rio de Janeiro i 1992. I konferencens slutdokument "Agenda 21" står der i kapitel 36, at "uddannelse er afgørende for at fremme en bæredygtig udvikling og forbedre menneskers evne til at løse miljø- og udviklingsproblemer." Uddannelsens afgørende betydning hænger sammen med, at vores holdninger og handlinger først og fremmest udspringer af værdier og viden. Og værdier og viden henter vi gennem læring – både uddannelseslæring og livslang læring.

Visionen for tiåret er en verden, hvor alle har mulighed for at få udbytte af uddannelse og lære de værdier, adfærd og livsformer, der er nødvendige for en bæredygtig fremtid og en positiv social ændringsproces.

I uddannelsessektoren skal der sættes fokus på at udvikle kundskaber, færdigheder, værdier og perspektiver på en sådan måde, at de fremmer bæredygtige livsformer. Alt fra børnehave til universitet skal relateres til bæredygtighed. I både private og offentlige virksomheder bør man overveje, hvordan man kan udføre sit arbejde på en måde, der fremmer bæredygtigheden. Endelig skal den globale bevidsthed om økonomiske, sociale og miljømæssige vilkår øges.

Nogle af elementerne i Uddannelse for Bæredygtig Udvikling er, at det skal omfatte læring på alle niveauer – også uden for skolen. At det skal inspirere til at tro på, at positive ændringer er mulige både lokalt og globalt. Indsatsen er tænkt til at være tværfaglig og holistisk – det er således ikke udvidet miljøundervisning i folkeskolen. Derudover handler det om at forbedre vores evner til at omsætte visioner til virkelighed, om medansvar, og om at lære at tage kritisk stilling, tænke fremtidsorienteret og tage de nødvendige beslutninger. Det er derfor ikke kun det etablerede uddannelsessystem, der bør sørge for at omsætte tiåret til handling. Folkeoplysningsinstitutioner, børne- og ældreinstitutioner, virksomheder, politikere og ikke mindst medierne spiller ligeledes væsentlige roller.

CEE og den første internationale konference

Plenary og oasen

Center for Environment Education (CEE) i Indien var initiativtager til og hovedarrangør af den første større internationale konference, der markerede starten for FN-tiåret for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling. Konferencen "Education for a Sustainable Future" var arrangeret i samarbejde med den indiske regerings ministerier for Human Resource Development og Environment and Forest samt UNESCO og UNEP. Udover at markere åbningen af FN-tiåret, markerede konferencen de første tyve år for CEE, der i dag arbejder i hele Indien med miljøundervisning og oplysning om en bæredygtig udvikling.

CEE er placeret i en lille oase, med masser af træer og palmer, midt i Ahmedabad (en stor by med ca. 6 millioner indbyggere i staten Gujarat). Stedet er bygget op som et lille campus-område med plads til nogle hundrede aktive NGO'ere / studerende. CEE har afdelinger over hele Indien, og indgår i lokale miljø- og udviklingsprojekter.

Konferencen, der blev afholdt fra den 18. – 20. januar 2005, var sammenfaldende med den internationale dragefestival, der afholdes i bl.a. Ahmedabad hvert år fra den 14. januar. Dragefestivalen, der trækker deltagere til fra hele verden, er en konkurrence i færdighed og talent og samtidig en hyldest til ideernes forskellighed og frihed repræsenteret ved de mange forskellige drager, der hæver sig mod himlen. For at vise, at her er en mulighed for i fællesskab at hæve sig mod himlen på tværs af have og lande og forenes omkring værdier og en vision for en bæredygtig fremtid, var dragen valgt som konferencens logo.

På konferencen deltog mere end 900 personer fra mere end 50 lande. Der var en overvægt af deltagere fra Asien. Konferencen var vel forberedt, med en informativ hjemmeside og under selve konferencen modtog vi flere mindre udgivelser (hæfter og CD-rom), bl.a. med indkaldte 'abstracts', baggrundsdokumenter og konference-dokumenterne.

Whiteboard med input til Ahmedabad Deklarationen

Konferencens målsætning

Konferencen var planlagt som et forum, hvor deltagere fra regeringer, undervisere, NGO'er og andre interessenter kunne mødes og dele erfaringer og viden omkring Uddannelse for Bæredygtig Udvikling. Målet var at gøre status over, hvad der er gjort indtil nu, men også for at klarlægge kursen i det videre arbejde.

Forumet havde som mål at være en hjælp til:

- at dele forståelse, nuværende status og behov for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling
- at vise hvordan Uddannelse for Bæredygtig Udvikling tager sig ud i praksis i forskellige dele af verden
- at styrke netværket og den aktive deltagelse mellem alle interessenter inden for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling i det næste årti
- at udvikle en strategi og en handlingsplan for tiåret, inklusive en strategi for Indien og dets rolle i tiåret
- at arbejde mod udvikling af vejledende principper, vejvisere og prioriteter for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling i tiåret

Der var 19 workshops med forskellige temaer – alle med fokus på Education for a Sustainable Future. Desuden var der lavet to udstillinger i løbet af konferencen. Den ene fokuserede på de deltagende organisationer og deres aktiviteter, den

anden var tænkt som en præsentation og information omkring specifikke projekter.

På konferencens hjemmeside er der en meget fyldig opfølgning såvel som baggrund for konferencen: **www.cceindia.org/esf/index.htm**

Japansk workshop om NGO-netværk for FN-tiåret

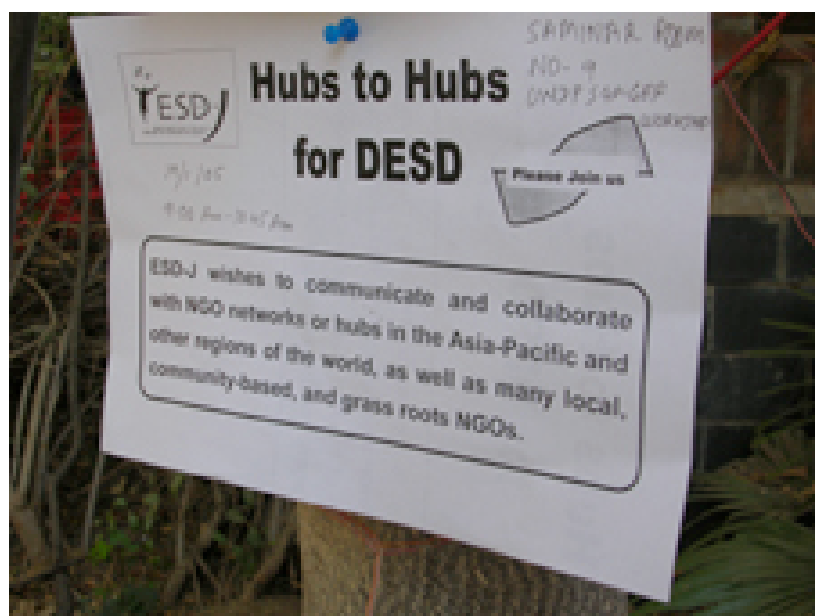
En workshop jeg deltog i, var arrangeret af det japanske netværk ESD-J (Japan Council on the UN Decade of Education for Sustainable Development), der er en fortsættelse af det japanske initiativ Movement to promote UN decade of Education for Sustainable Development (der udsprang af Japan Forum for Johannesburg), der satte ESD på dagsordenen i Johannesburg 2002.

ESD-J har som formål at skabe netværk mellem japanske NGO'er for at skabe et bæredygtig samfund. Men især også at skabe netværk i mellem japanske NGO'er og internationale organisationer.

ESD-J arbejder på at organisere en international/Asia-Pacific netværkskonference i 2005 i Tokyo. Konferencen skal være det første skridt for at opbygge et international ESD netværk, som skal give mulighed for at kommunikere med en bred vifte af forskellige ESD aktivister og organisationer over hele verden.

ESD-J har som medlem 85 NGO'ere og 171 personlige medlemmer.

Læs mere på **www.esd-j.org/english**

Indkaldelse til japansk workshop

En fælles udmelding fra konferencen – Ahmedabad Deklarationen

På konferencen blev der nedsat en arbejdsgruppe, med repræsentanter fra de forskellige workshops mv., der skulle lave et udkast til en fælles deklARATION. Deres arbejde bestod i at gennemarbejde og sammenskrive de input som konferencens deltagere undervejs kunne skrive på et stort whiteboard. På Plenary blev et første udkast præsenteret og fik respons retur, som medførte den endelige deklARATION og fælles udmelding fra konferencen. Resultatet blev Ahmedabad Deklarationen, der bestemt ikke ligger skjult på de historiske forhold omkring stedet for afholdelsen af konferencen, nemlig at konferencen blev afholdt i den by som Gandhi levede i en stor del af sit liv.

Se **vedlagte dokument**: AHMEDABAD DEKLARATIONEN (i dansk oversættelse v. Øko-net)

Pre- og post-conference Tours

Før og efter konferencen var der planlagt forskellige faglige ture. Jeg deltog før konferencen i en safari-tur til Nalsarovar Bird Sanctuary and Wild Ass Sanctuary. Udover nogle uforglemmelige oplevelser af landsbyer og naturområder, så var turen også en rigtig god lejlighed at komme tættere på andre af deltagerne. Og der blev virkelig udvekslet erfaringer og adresser under turen gennem The Little Rann of Kachchh for at se de eneste vildtlevende æsler.

Ny vandforsyning i landsby, støtte af den hollandske regering

Efter konferencen var jeg med på en vand- og sanitetstur, hvor to medarbejdere fra CEE præsenterede deres arbejde med at skabe bedre forhold omkring vandforsyning og sanitet. Bl.a. uddanner CEE kvinder i at få etableret vandposter, da mændene ofte ikke er interesserede (og for øvrigt ikke henter vand). De projekter vi så, var støttet økonomisk med 95% af den hollandske regering. Resten indsamles blandt husstandene. I gennem disse projekter fik man en enestående indsigt i den store pædagogiske proces (læs ESD), der ligger bag det at få projekterne til at lykkes.

Kvindemøde og mandemøde om det daglige vand

Post-conferenceturen gik ca. 300 km syd på fra Ahmedabad ud langs golfen. Her besøgte vi, uden for det planlagte program, det område (den kyst) hvor store udtjente krydstogtskibe hugges op. Udover ting *en masse*, så vi midt i kaoset en gruppe mænd, der med brækjern og en enkelt lille beskyttelsesmaske fjernede asbest fra loftsplader på skibene.

Over alt var der skilte der kundgjorde at der blev taget vare på de miljømæssige forhold og dit helbred(!). Området beskæftigede omkring 40.000 arbejder. Et utroligt og tankevækkende sted!

Skibsfoghning i staten Gujarat – genbrug og masser af forurening

Anbefalinger

Konferencen vidnede om at der internationalt findes en stor interesse for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling, og at der lægges stor vægt på at skabe netværk på tværs af organisationer, lande, regioner og verdensdele. Som der var flere fra den vestlige verden ved den store forberedelseskonference i Göteborg i maj 2004 (med ca. 400 deltagere fra 80 lande), var der flere deltagere fra Asien ved denne konference. I alt var vi kun en håndfuld deltagere fra Europa, og ganske få fra hvert land, således repræsenterede jeg alene Danmark (92-gruppen og Øko-net). Men uanset at de fleste repræsenterede mindre organisationer eller undervisningsmiljøer, så udgjorde vi dog et vigtig link tilbage til hvert vort land og vores netværk.

På anden dagen, under en af plenary sessionerne, talte Prof. A.H. Zakri, director for FN Universitetet i Tokyo. Han betragtede tiåret som en enestående chance for at få udviklet standarder for ESD, som alle kan være involveret i, så visionerne kan bringes ud i virkeligheden. Derfor anbefalede og opfordrede han til at der laves regionale centre, der udvikler ekspertise omkring ESD – og at der skabes netværk mellem disse centre.

Han sluttede sin tale med at citere Gandhi, der netop stod for handlingen: "We must be the change, to change the world"

Nogle bud på hvad 92-gruppen kan gøre:

Der er brug for en vedholdende vagthund omkring FN-tiåret og ESD i Danmark. Der er og bliver brug for nogen, der holder det officielle Danmark på sporet, og her menes handlingens spor, jf. ovenstående Gandhi-citat. En vagthund der skal være med til at få ESD op på et seriøst politisk (uddannelsespolitisk) niveau – så det anerkendes som et konkret bud/redskab på, hvordan vi efterlever forpligtelserne fra FN-topmøderne i Rio og Johannesburg og den nordiske strategi for bæredygtig udvikling (Haga-deklarationen).

- Derfor bør 'uddannelses-udvalget' i 92-gruppen fortsætte sin linje med kontakt til relevante ministerier. Når der nu kommer ro i Undervisningsministeriet og Bertel Haarder har fået gravet sig igennem dyngerne af post, invitationer mv., bør han kontaktes for en nærmere dialog og fortsættelse af dialogen med Ulla Tørnæs. Dog tror jeg at vi skal være mere konkrete, og bl.a. sætte kroner og øre på hvad det koster at skabe en ESD-udvikling i Danmark, og at vi samtidig arbejder for at disse udviklingsmidler afsættes (gerne gennem flere ministerier). Også jf. behovet for at skabe regionale centre for ESD.
- Jeg foreslår at 92-gruppen afsætter et større fællesmøde til at drøfte hvad mulighederne er i FN-tiåret og for at udnytte det til en fælles indsats, således at der i Danmark kan blive skabt en bred kampagne for ESD, gerne med specifikke del-kampagner i og fra de enkelte organisationer. Evt. at et sådant møde holdes i (eller resulterer i) samarbejde med andre netværk – fx. Dansk Folkeoplysnings Samråd, Friluftsrådet og Dansk Ungdoms Fællesråd.

En nation med masser af stærk chili

Lige bag CEE-oasen lå denne boulevard, hvor det vigtige vand bringes hjem!